

דף עיר

"לייהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה
אורה - זו תורה.
וכך הוא אומר:
"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משוואות- יצחק

במפרשים

י.ל ע"י מ.מושקוביץ * משוואות- יצחק 79858 ד.ב.שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

שנת תשע"ג

פרשת תצוה

א. כלי יקר.

פרק כה פסוק טו:

שׁינְקָמָה מֵהֶם
נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מָה שָׁעַשׂ לָהֶם, כִּי
הַפְּלִילִי עֲשָׂרִים וְאֶחָד עַל מִשְׁרָאֵל, אֶלָּא
וְרַאי שְׁמַשָּׁה חַשְׁבָּב: מַתָּחָר שִׁישָׂרָאֵל אֶתְהָבִים
לְמַנְהִיגֵּיהֶם, וַיִּשְׁמַעוּ שְׁפִיטַת מֶשֶׁה פְּלוּיָה
בְּנִקְמָה זוֹ, אָם בֶּן יַאֲמָרוּ: כָּלָוּם הַקָּבָ"ה קָבַשׁ
לְעַשּׂוֹת נִקְמָה כִּי אָם בְּעַבְרוֹנוּ, אָם בֶּן יַאֲמָר נָא
יִשְׂרָאֵל, אֱנֹחָנוּ נִמְחָל עַל מָה שָׁעַשׂ לָנוּ וְלֹא
גַּבְעָשׁ הַנִּקְמָה כֹּל כֶּךָ מִתְהָרָה. עַל בֶּן שְׁבָה מֶשֶׁה
וְאָמָר: "לְתַתְנִיקָמָת ה' בְּמִדְנֵינוּ", עַל מָה שָׁעַשׂ
פָּנֶגֶד ה', בְּמַעֲשָׂה פָּעוֹר, וְאָם בֶּן חַלְקָגָבָה מִי
יִתְיוֹר לְאַחֲרָיו, וְרַאי עֲשָׂה מֶשֶׁה בְּשִׁמְךָה
וְלֹא אַחֲרָיו. וְרַבְרַב זה יַתְפָּאֵר עוֹד בְּפִרְשַׁת מְטוֹת
בְּעִורַת ה'.

וְעַזְדָּה, כִּי הַקָּבָ"ה בִּידָוֹ לִמְחָל וּלְוֹתֵר עַל
עֲבוּדָה זָרָה, אָכָל לֹא עַל קְלָקְוֵל
סְדִירִין בְּדָבְרִים שְׁבִין אֲדָם לְחֶבְרוֹן, כִּי אֵין
הַקָּבָ"ה מוֹתֵל כִּי אָם בְּדָבְרִים שְׁבִינוּ לְבִין
סְדִירִות. אָכָל יִשְׂרָאֵל אָמָרָה, בִּידָנוֹ לִמְחָל
וּלְוֹתֵר עַל מָה שְׁקָרָה לָנוּ עוֹתָה עַל יִצְחָק קְלָקְוֵל
הַדִּינִין, אָכָל חַלְקָגָבָה מִי יִתְיָר? לְכֹף הַקְּרִימָה
מַעֲשָׂה הַאֲפָר. וְנַה דָּמָה לִמְחָל הַקָּבָ"ה
לְמֶשֶׁה: "נִקְמָת נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִתְהָרָה
הַמִּדְנִים" (בְּמִדְנֵר ל'א,ב), וְמֶשֶׁה אָמָר: "לְתַתְנִיקָמָת
נִקְמָת ה' בְּמִדְנֵינוּ" (שם פסוק ג'). וּמִבְּאָזְן לִמְדָד
רְשֵׁי לוֹמָר, אָף עַל פִּי שְׁמַשָּׁה שְׁמַע שְׁמִיתָה
קְלִיָּה בְּדָבָר, מִכְלָקָוּם עָשָׂה בְּשִׁמְךָה וְלֹא
אַחֲרָיו, כִּי אָלוּ לֹא עָשָׂה בְּשִׁמְךָה, אָם בֶּן הַיָּה לוּ
לוֹמָר לִיְשָׂרָאֵל דָבָרִים בְּתוּמָתָן,

1. אם אלה הנקמה אכן גוואר ועת אלה מילאה?
2. אלה הניתנה הגדמתו וטלתך כאר מקול ספקות גוואר?
3. איך כל זה דואג לך?
4. פלוני נקי את און הנקמה קאנין, האם קניין הצעיר אקי נון זיין גאנטה?
5. איך פלוני גיאן נקי נון שונט קאנין זיין גאנטה?

* * *

ב. חוּקָנוּ.
פרק כח' פסוקים ו' ז' ח': (ו) וְעַשֵּׂת האָפָד, מִשְׁמָעָ אָחָד,⁹ וְמָה שְׁכַתּוּ: וְאָפָד יָד בִּידָוֹ¹⁴, וְשְׁמוֹנִים
כהנים נוֹשָׂאים אָפָוד בְּדָר¹⁵, תְשׁוּבָה לְדָבָר: אָפָד¹² בְּלֹא חַשֵּׁן, וַיִּשְׂרָאֵל לֹא הוּא שׁוֹאָל
רַק בְּחַשֵּׁן שְׁתִיוּ בָוּ אָוֹרִים וְתִמְמִים, וְמָה שְׁכַתּוּ: הַגִּישָׁת אֶת האָפָד¹⁶, שֶׁהָתַתְהָשָׁנָה
דוּבָּעָמוּ. וְעַשֵּׂת האָפָד, הָא לֹן סִדר מִיעָשָׂה האָפָד וְחוֹשֵׁן עַל פִּי הַפְּסָוקִים כִּשְׁיטָת
פְּרָשָׁעִי: יִשְׁרָאֵל שְׁהָאָפָד הוּא לְבּוֹשׁ, כְּדָמֶרְגָּמִינָן: וְדוֹד הַתְּגֹור אָפָוד בְּדָר¹⁷,
כְּרוּדָת דְּבוֹז, וְמַצְיָנוּ. כִּי כָּן תְּלַבְשָׁה בְּנוֹת הַמֶּלֶךְ מַעְלִים¹⁸, מְתוּרגָם כְּרוּדָתִין.

(ג) שרכי מטבחות וגוו, וחשב אפודתו וגוו²⁰, אין מוקדם ומאהר, בתחילה צוריך לפרש: ווחשב אפודתו אשר עלייה, ומן תיבות הפקותה הוא כמו: שמלה שלמה, כבשים שבבים, אף כאן: חשב אפודתו, כמו: ויחבוש את חמورو²¹, פ"י הגורת אפודתו היה על כל פניה שפת הסינר העליזונה, ועוד מתפעש החשב אילך ואילך כדי שיעור הגורה, כדכתייב להלן: ויחgor אותו בחשב האפוד²², מצינו מעשה חשב וזה מלמדנו שהאפוד ממתניינו ולמטה של בון גודל.

(ה) במשמעותו, כמשמעות ארגתו של אפוד. מאנוי יהו, מתוך ארגתו של אפוד, ולא שיירג בו בלבד ואח"כ יחברנו על שפת האפוד. שתי כתפות היה לנו, לאפוד, אל שני קצוותיו וחובר²³, יחברם ע"י מחת בששב כגד שתי קצוטי של אפוד להיוון זוקפות וועלות על שני צווארי דרך גבר, ועל כן וקראו כתפות. ו"א שנן רחבות, כדכתייב: שתי כתפות חוברות²⁴, שם לא היה אלא כבן שתי רציפות עלות על צווארו כשהשתהן עסוק בעבודה וכופף צווארו אילך ואילך הם מתפרדותכאן וכן, והחוון גובל.

מתקפה

1. אם הפקה המתאכלה מחייבת פסקוק ו'?
2. אם ארצנה?
3. אולי קרא נזק פלערן פסקוק ד'?
4. תואמת אפסות דג ענ' אקלזיאת, מה ק' אין אקלזיאת אקלזיאת... ומפני מיגען איקית'?
5. פסקוק ח' מתאל פלערן את נסכת צעית האפוד ונסוך איסוך כי י"ז אונכים שלצאותה היא רחמות, מתוכן מתקפה את דג מה?

* * *

ג. דאבדרבנאל

השאלה השביעית באמרו: "ונחת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים" (כח, ל). כי פרק כח' פסקוק ל': הנה מלאכת הוהב והמשבצות לא היו אורים ותומים, והאבנים לא היו גם כן אורים ותומים, כי כל זה היה ממלאכת האומנין. א懵ם האורים והቶומים לא מצאו בהם לא צורי עשייה, רזהה לומר שיאמר: ועשית האורים ותומים. ולא עשייה ממש, שיאמר: ויעש, או: ויעש אורים ותומים. ויחס נתינטם למשה באמרו: "ונחת אל החשן את האורים ואת התומים". וכן במעשהה (ויקרא ח, ח): "ויתן אל החשן את האורים ואת התומים". ומה היו אם כן. ולמה נזכר בה"א הידיעה: "את האורים ואת התומים", והם לא נזכרו בשום מקום קודם לה. וחכמינו זכרו לברכיה (יומא עג, ב) אמרו: "אורים" - שמאירים דבריהם, "תומים" - שמתמים דבריהם. אבל לא פירשו לנו מה ה' דבר.

אמר: "ונחת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים". והנה לא זכרה התורה מה היו האורים ותומים האלה. וככבר בא בשאלות²⁵, שלא מצאו בהם עשייה ולבך נתיחסו תשובה לשאלת השביעית אל משה, כמו שנאמר: "ונחת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים". וככבר חשבו מהחכמים (יומא עג, ב), שהאבנים ההמה שהיו כחובים בהם שמות בני ישראל, הם עצם היו נקרים אורים ותומים, מפני שהיו מאירים את דבריהם ומתמים THEM. ואם היה העניין כן, מה היה עושה בהם משה שעלו אמר: "ונחת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים". וכן במעשהה (ויקרא ח, ח): "וירשם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ובארון. גם שוכרם בה"א הידיעה: "האורים ואת התומים", והם לא נזכיר עד כה בשם מקום, וכמו שכחתי בשאלות²⁶. וכל זה יורה על אמתה קבלת חכמינו זכרונו לברכיה²⁷, שהם היו כתבי שם המפורש שכח המשגה בידי ונתן אותם בתוך החשן. ולזה היה החשן כפוף, שנותן הכתיבה הקדושה היה בין כתבי²⁸ החשן. והשמותיהם בהם היו שמות שמה היו מערים הנbowה, בהיות הכהן הרואין אליה מסתכל בהם. ולזה אמר: "ונsha אהרן את משפט בני ישראל על לבו". כי השמות שהיו מונחים בחשן היו סבה אל שתשות מחשבת הכהן, והשמות הקדושים מהם היו מגיעים אליו הנbowה ויגיד העתידות. והחותרה בזה השאלה השביעית.

מתקפה

1. מה נסכת צעתה דק' פלערן מתחיקת זקלין, מתוכן גאנזונן זטנטספיכן?
2. קרא גען - קרא קרא אתן תעה - קרא אלטיאת גאנזונן זטנטספיכן אתן ארצנה, אם קראם אחדר את דג נסכת צעתה זטנטספיכן?
3. אם ארצנה מכבגי' גכק?
4. האם הלא צוות דג סקסו-טאי-טאי-טאי?

* * *

תזכות

ד. תוספת ברכה.

פרק כח' פסוק ל':

כג. ז' ועיין בריש מס' ברכות (ג' ב'). אמר להם (דוד לחכמי ישראל) לנו ופשתו ידיכם בגודה, מיד יעצים באחיתפל (יעץ המלך דוד) ושאליהם באריות ותומים. אם לאצאת למלחמה, וזריך באורה, כיון לדבשו שואלים באורה. אם כן לפחות עוד להתייעץ באחיתפל.

ואפשר לתרן עפי מה דקיל כל שאפשר לפעת בניסא מעטינן (חניתה). ولكن קודם ששאלין בארת סוב לדעת מצב המלחמה ומערכתה, אם אפשר לקוות על תוצאה בנזחן, או שאלין באורה אם לאצאת או לא. אבל אם אין כל תקווה לניצח אין ראוי לספר על הנס (פסחים ס"ר ב'), וביתר במקום סכנה (שבת ל"ב א'). וכן במצב הדבר, מתייעצים באחיתפל, וממיהלא אין שואلين באורה, ועל זה, על מצב הדבר, מתייעצים באחיתפל, ונראה שלכל זה כיוון רשות, שכחוב, יעצים באחיתפל איה הדרך ילכו והاיך יציבו מצב ומשחת (כלומר, כלי מלחמה) וטביסי מאורי מלחמה, עכ"ל. וזה מבואר כמו שבארנו.

וראו ליהיר, כי מה שכתבנו, שהיו האורים והתוימים יהיעים עוד מכבר, קודם מת"ת, אין זה דבר חדש, כי מה מזכיר בתורה כמה עניינים או דינים שעיקרים ויסודות היו ידועים מכבר, והתורה קבעה בהם רק פרשי דין ונהגו.

כה כתיב הרמב"ן בפ' וישב, שענין יבום ה' נוגה עד קודם מתן תורה, והוא שאמיר יהודה לאונן, בא אל אשת אחיך ויבט אותה (פ' וישב), והתורה קבעה בענין זה סדר הדבר עם פרטי דין (פ' תזא).

וכן ענין פי שנים שנוטל הבכור בא בתורה כמו ענין ידוע, ובא דרך אגב מפרט זה, שלא יוכל האב לבקר את בן האהובה על פניו בן השבואה לתה לו פי שנים (פ' תזא). אבל עיקר הדבר, שהבכור יטול פי שנים בירושת ابوו לא ונמצא בתורה (ומקומו هي בפרשנה נחלות, בפרשנה פנה) אך נסמכ דין זה ולא יוכל לבקר על המנתג היסודי זהה בעט משכבר הימיט. וכן ענין כסף ישוקל כמוהר הבתולות (וכמו שאמיר שכם, הרבו על מוהר פ' וישלח).

ועוד יש כאלה. וכזה צרייך להבין בענין אוריות ותומים שהיו ידועים בעם ונתקדשו אצלם ענין נבואה, ועל זה סמוכה התורה בלשון האורים והתוימים כלומר, אלה הידועים לנו.

plske

1. איין מאכאים ומתואים לך אוקן גו גאוף פלא, אין אקיין הארץ לך גוף צעימת
יפגסוי לך גויאין פחת, פגdem אתה הקאייה?
2. את גיא סוף לך מאכאים ומתואים לא? אני המתהן מה?
3. אי ואני אותי היה גההטנא מה?
4. את קראי ניזק כהערן מתחיקת זכלון אתה אצפן?
5. כחןך נצפה כלהערן ראי קאיל כפפ', אתה ואני מסכים?

* * *

ג. בבוך שוד.

פרק בט' פסוקים ל', לח': (לו) כל הנוגע במזבח יקדש: לפי פשטונו: יהיה קורש שצרייך לקדש ולטהר, מפני שמזבח קדושים. ויש לומר: שאחר [שהמזבח מקודש על ידי משה], הנוגע בו ימשח ממנו, כי הנוגע בברבר נמשח גם הוא נמשח, שהמשיחה שבה מושחת הנוגע. ולהזהיר שלא יגעו בו שלא לצורך כן, ורבותינו פירשו כל הרואין למזבח מזבח מקדשו, להיות לו קדושה הנוגע, והוא הדין לשאר כל שורת שטקהוני את הרואין להם. (לח) וזה אשר תעשה על המזבח: לפי שזו לשות מזבח, פירש מה יעשו עליו. תמיד: כמו שפירש מה יעשו בשולחן ובמנורה.

plske

1. את קראי אסכא ניזק כלהערן קמא לא פסוק לך?
2. אני מהעטנו האצעית אתה האסקרה המתכתית לך?
3. קליך אם את הסוסק, אתה קראי האסקרי?
4. אני מהעטנו?

* * *